

Karlsøy kommune
- Et levende øyrike

PLANPROGRAM

Kommuneplanens samfunnsdel 2014-2025

Innspill til planprogrammet SKAL gis skriftlig, til Karlsøy kommune, rådhuset, 9130 Hansnes, eller pr. e-post: postmottak@karlsoy.kommune.no, innen 14. mars 2014.

1. Formål

Vi opplever daglig at folk i vår kommune er engasjert i sitt lokalsamfunn, det være seg dugnadsarbeid, deltakelse i politisk arbeid, oppmøte på folkemøter eller leserinnlegg i avisene.

Kommuneplanlegging bør handle om:

- Hvordan oppmuntrer vi til deltakelse og debatt om lokale samfunnsspørsmål?
- Hva øker interessen for å delta i utviklingen av lokalsamfunnet?
- Hvordan kan innbyggerne være med på å påvirke utviklingen?
- Hvilke mål skal vi ha for vårt eget lokalsamfunn?
- Hvordan bør skole- og barnehagestrukturen være i framtiden?
- Hvordan kan Karlsøy kommune fortsatt yte gode tekniske tjenester i framtiden?
- Bør vi la private overta noen tjenester, i så fall hvilke?
- Hvilke mål er viktige når vi ser utover kommunegrensen?
- Hvordan skal kommunen omstille seg og samarbeide med andre for å nå målene?

Karlsøy kommune står overfor nye utfordringer de neste ti åra. Store utbyggingsprosjekter, slik som Fakken vindpark og Langsundforbindelsen, vil endre rammebetingelsene for lokalsamfunnene. Den kommende eldrebølgen vil kreve nytenkning i tjenestetilbudet og bedre utnyttelse av kommuneøkonomien. En annen utfordring er å utvikle et omstillingsdyktig næringsliv basert på de naturlige forutsetninger kommunen innehar.

Samtidig understrekes det at utviklingen av lokalsamfunnene også skal ivareta viktige nasjonale mål, slik som bærekraftig utvikling med fokus på fornybar energi, biologisk mangfold og grønn struktur, universell utforming og hensynet til spesielle brukergrupper, og folkehelse.

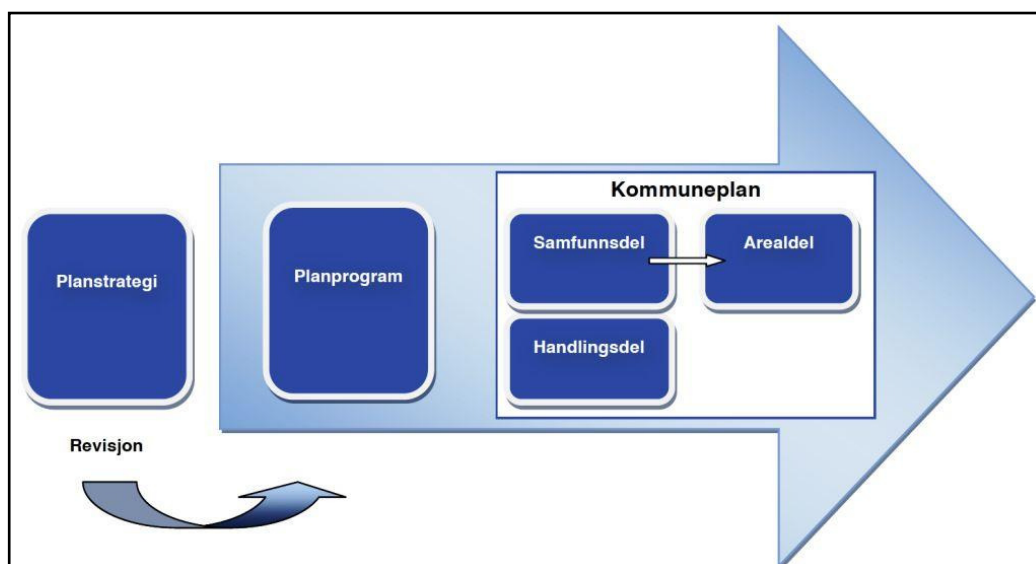
Kommunens slagord er - *Et levende øyrike*. Et dokument kan kun bli levende dersom innbyggerne har et aktivt engasjement. Innbyggernes deltakelse er nødvendig for at vi skal beholde et levende lokalsamfunn. Kommunen bidrar til å løse fellesoppgaver som er viktige for oss alle, men kan aldri løse oppgavene tilfredsstillende uten innbyggernes medvirkning.

Mange av kommunenes oppgaver er lovregulerte, og ressursene er begrenset. Men forvaltning og tjenesteyting kan drives på mange måter. Det er en spennende oppgave å være med i utviklingen av Karlsøys største serviceorganisasjon, og det er meningsfylt å kunne påvirke eget nærmiljø.

2. Planstrukturen

Kommuneplanen

Kommuneplanen er kommunens overordnede styringsdokument og består av en samfunnsdel med handlingsplan og en arealdel. Karlsøy kommune har utarbeidet og vedtatt en ny arealdel til erstatning for arealplan fra 1991. Karlsøy kommune mangler i dag en egen samfunnsdel. Kommunal planstrategi, som angir hvilke planer kommunen skal prioritere i inneværende valgperiode, ble vedtatt i 2013.

Samfunnsdelen

Samfunnsdelen, også kalt strategisk del eller tekstdel, er verktøyet for kommunens helhetlige planlegging. Samfunnsdelen har to hovedinnretninger:

- Kommunesamfunnet som helhet
- Kommunen som organisasjon

Strategisk del

I samfunnsdelen skal det tas strategiske valg for utviklingen av kommunen som helhet. Det er også ønskelig å beskrive noen scenarier for Karlsøysamfunnet de neste 10 til 30 åra, som grunnlag for alternative strategiske valg.

Skal samfunnsdelen få en politisk relevans og være et nyttig styringsverktøy må politisk prioriteringer komme fram i dokumentet. En god samfunnsdel defineres derfor ikke nødvendigvis av sitt omfang, men i hvilken grad det er et fokusert og handlingsrettet dokument som peker ut noen prioriterte satsingsområder.

Handlingsdel

Samfunnsdelen skal også ha en handlingsdel, som angir hvordan planen skal følges opp de fire neste åra eller mer. Handlingsdelen skal revideres årlig, og gi:

- oversikt over nåværende status og rammebetingelser
 - utviklingstrekk, status og evaluering av måloppnåelse innenfor satsings- eller sektorområder
 - økonomiske og andre pålegg kommunen må forholde seg til
- prioriteringer og ressursfordeling (samordnet med økonomiplan)
- utfordringer de neste fire år

Planprogram

Planprogrammet for samfunnsdelen skal fastsette formålet med arbeidet, rammer og premisser, opplegg for medvirkning og arbeidsopplegg og framdriftsplan. Planprogrammet skal endelig fastsettes politisk og vil være styrende for det videre planarbeidet.

Kommunedelplaner

Karlsøy kommune har en rekke kommunedelplaner innenfor ulike sektor- og temaområder. Her kan nevnes trafikksikkerhetsplan, helse- og sosialplan, næringslivsplan, idretts- og friluftsliv, klima- og energiplan.

I og med at samfunnsdelen gir strategiske forutsetninger for sektorplaner er kommunen tilbakeholden med å starte revidering av kommunedelplaner under det pågående arbeidet. Kommuneplanen bør i størst mulig grad utvikles som et helhetlig og samordnet styringssystem, slik at man unngår løsrevne sektor- og temaplaner å forholde seg til i virksomheten. Arbeidet med ny næringslivsplan vil imidlertid skje parallelt med samfunnsdelen.

Innhold

Nedenfor er et eksempel på hvordan kommuneplanens samfunnsdel kan bygges opp, med analysedel, strategisk del og handlingsdel:

A. Visjon og hovedmål

B. Formål med kommuneplanen

C. Analyse og beskrivelse av Karlsøy kommune

- Demografi
- Infrastruktur
- Næringsliv og sysselsetting
- Kommunale tjenester
- Kommuneøkonomi
- Samfunnsutvikling
- Samfunnssikkerhet
- Miljø

D. Strategisk del

- Næringsutvikling
- Boligpolitikk
- Samferdsel
- Kommunale tjenester
 - Barn og unge
 - Helse- og omsorg
 - Folkehelse
 - Kommunal service
 - Tekniske tjenester
- Hovedsatsingsområder
 - Energi
 - Utvikle kommunesenter
 - Veistandard
 - Kommunikasjon mellom øyene
 - Omdømme og markedsføring
 - Bolyst
 - Næringsutvikling

E. Handlingsdel

- Handlingsrettet målbeskrivelse
- Konkret beskrivelse av tiltak

3. utfordringer

På nedsiden	På oppsiden
Utstrakt bruk av sesongarbeidere og innleid arbeidskraft i fiskeindustrien Stort press på fritidsbebyggelse i LNF-områder Fraflytting av ungdom og unge voksne under utdanning Ensidig og sårbart næringsliv Sviktende rekruttering av ungdom til fiskeflåten Mangelfullt utbygd stamveinett til Tromsø og øvrige deler av fylket Lav nyetablering av boliger Mye dyrkbart jordbruksareal ligger ubenyttet Økende konflikt mellom reindrift og øvrige arealformål Sårbar infrastruktur og kommunikasjon internt i kommunen Fragmentert senterstruktur	Betydelige arealreserver til boligbygging Energikommune, med spesielle fortrinn innen fornybar energi Kystlinjekommune, med store maritime områder Nærhet til petroleumsfelt på nordnorsk sokkel Levende kulturliv, mange lag og foreninger Landskjent merkevare i Karlsøya og Karlsøyfestivalen Flere nisjebedrifter, utvikling av kombinasjonsnæringer Unik fiskeri-, foredlings-, og havbrukskompetanse Trygt og godt oppvekstmiljø Full barnehagedekning Store naturområder velegnet for rekreasjon og friluftsliv

I arbeidet med å sikre levende, trygge og omstillingsdyktige lokalsamfunn i Karlsøy er det noen områder som peker seg ut:

- Styrking av senterstruktur og nærmiljøstruktur med vekt på tjenester, service, bomiljø og handel
- Næringsutvikling og ivaretagelse av kommunens naturlige fortrinn innen fiskeri, akvakultur, rekreasjon, friluftsliv, turisme
- Ivareta landbrukets interesser og utviklingsmuligheter
- Spesielle fokusområder, slik som eldrebølgen, nærheten til Tromsø, pendlere
- Opprettholde hovedtrekkene i bosettingsmønsteret og spesielt legge forholdene til rette for ungdom
- Utvikle kultur- og fritidstilbudene
- Utdannings- og kompetansetiltak

Det er helt nødvendig å se samfunnsdelen i sammenheng med arealforvaltningen. Arealdelen gir rammebetingelser for tjenesteyting, næringsliv og øvrig arealbruk og bidrar til å avklare forholdet mellom vekst og vern. Planen inneholder en helhetlig oversikt over alle utbyggingsformål basert på innspill fra berørte parter.

Karlsøy har følgende arealutfordringer de kommende 10 åra:

- Styrking av senterstruktur, med Hansnes som kommunesenter
- Styrking av nærmiljøstruktur, med Vannvåg, Stakkvik, Vannareid og Gamnes som levende lokalsamfunn
- Bedre disponering av areal til fritidsbebyggelse, samt klarere skille mellom boliger og hytter
- Styrking av kommunikasjon og infrastruktur, med spesiell fokus på stamvegnettet
- Avsette tilstrekkelig med arealer til næringsvirksomhet
- Unngå nedbygging av jordbruks- og beiteareal

4. Sentrale tema

Hver for seg utgjør de bebodde øyene i Karlsøy sårbare lokalsamfunn, med hver sine behov for å bli tilgodesett med utvikling og tilrettelegging. Det er nødvendig å ta hensyn til denne dimensjonen i utarbeidelsen av samfunnsdelen.

Folketall

Kommunens største utfordring er fortsatt å stabilisere og øke folketallet. Som nærmeste nabo til landsdelshovedstaden Tromsø har vi større muligheter til en gunstig samfunnsutvikling enn øvrige distriktskommuner i Nord-Norge. Nærheten til Tromsø gir oss mange fordeler, samtidig som Tromsø by er så attraktiv at den lokker til seg mange av våre unge mennesker. Karlsøy har en rekke yrkespendlere og pendlernes behov og ønsker har i liten grad vært tema for egne undersøkelser.

Arbeidmarked

Omstillinger og strukturrasjonalisering er også noe som vil påvirke Karlsøy. Hovedandelen av sysselsettingen i privat sektor vil nok alltid være knyttet til ressursbaserte næringer. Utfordringen framover blir å utnytte de mange fortrinn Karlsøy kommune har, og på den måten skape nye og varierte arbeidsplasser innenfor fiskeri-, landbruks-, reiselivs- og servicenæringene. Videre må vi skape bedre kultur- og fritidstilbud til våre innbyggere.

Kommunen har en spesiell utfordring når det gjelder å være attraktiv overfor unge kvinner. Unge kvinner er underrepresentert i kommunal administrasjon og i politiske organ. Dersom Karlsøy ikke tar hensyn til hva denne viktige målgruppen ønsker risikerer kommunen å bli enda mindre attraktiv.

Kommuneøkonomi

I likhet med offentlig sektor for øvrig opplever Karlsøy økende forventninger fra publikum og innbyggere til det kommunale tjenestetilbudet. Engasjementet er i større grad knyttet til brukeraspektet ved tjenestetilbudet. Samtidig er fellesskapsløsninger blitt mindre aktuelle. Samfunnet er i mindre grad dugnadspreget. I tråd med dette er det et økende fokus på hvordan det offentlige forvalter økonomien.

Eldrebolgen

Etterspørselen etter pleie- og omsorgstjenester forventes å øke i Karlsøy som i resten av landet. Dette har sammenheng med at folk lever stadig lengre. Prognosen viser at det framover forventes vesentlig økning i antall eldre. Hvis nivået på tjenester skal følge denne utviklingen, må hjemmebasert omsorg gradvis økes og antall sykehjemsplasser økes fra år 2015, jf. pleie- og omsorgsplan.

Vi får flere eldre samtidig som andelen i yrkesaktiv alder går ned. Det innebærer færre yrkesaktive til å ivareta den økende andelen eldre. Dette kombinert med flytting av oppgaver fra spesialisthelsetjenesten til kommunehelsetjenesten (samhandlingsreformen) gir store utfordringer vedrørende rekruttering.

Gode bomiljø

Gode bomiljø er ofte en forutsetning for å kunne tiltrekke seg arbeidskraft. Ønsket er å ivareta en nærmiljøstruktur med boligområder, aktivitetstilbud, barnehager,

skoler med mer. Senterstrategi skal være et virkemiddel i å skape vekst, bosetting og levende lokalsamfunn. Det er en trend at flere har flere boliger som de veksler mellom. For Karlsøy er det viktig at flest mulig bygger boliger, enten det er primærbolig eller sekundærbolig.

Karlsøy har en usikker skole- og barnehagestruktur som kan gjøre det vanskelig å motivere folk til å flytte hit. Dette igjen vil ha betydning for temaet trygge og gode oppvekstmiljø.

Samferdsel

Utbygging av Langsundsforbindelsen vil bidra til å endre rammebetingelsene for ferdsel i kommunen. Endret samferdsels- og trafikkmønster vil ha konsekvenser for hvordan lokalsamfunnene utvikler seg. Behovet for opprusting av vegnettet mellom Hansnes og Tromsø er et stadig tilbakevendende tema.

Kollektivtilbudet er mangelfullt i Karlsøy, og det anses som vesentlig å beholde det eksisterende rutetilbudet. Når Langsundforbindelsen etableres må det utvikles nye kollektivløsning både internt i kommunen og mot Tromsø. Etableringen av en «ytre kystriksveg» (blant annet Langsundforbindelsen og fergeforbindelse til Arnøy) vil være et særdeles viktig kommunikasjonsiltak, og kunne gi ringvirkninger for hele Nord-Troms.

Scenarier

Det kan være ønskelig å utarbeide utviklingsscenarier for Karlsøysamfunnet i et ti,- tjue-, eller trettiårsperspektiv. Slike scenarier kan for eksempel være:

- endringer i kommunestrukturen eller regionstrukturen
- reduksjon eller økning i folketallet
- endringer i arbeidsmarked eller næringsliv

Spesielle problemstillinger

Temaområder av særlig viktighet eller som utgjør spesielle utfordringer kan vurderes nærmere utredet. Det kan for eksempel være nødvendig med undersøkelser av:

- pendlernes behov
- ivaretagelse av folkehelse
- eldrebølgen

Utviklingsprosjekter

Det kan være aktuelt å fastsette ulike utviklingsprosjekter i kommunen, både på overordnet nivå (kommunen som tjenesteyter og virksomhet) og innenfor ulike sektor- og temaområder.

5. Opplegg for medvirkning

For å gjennomføre medvirkning og deltakelse både fra allmennheten og politikere kan man benytte seg av ulike metoder:

- SWOT-analyser
- Framtidsverksteder
- Idédugnader
- Kafé-dialoger
- Åpne rom-teknologi
- Fokusgruppeintervju
- Scenarier

Tabellen gir en oversikt over ulike innflytelsesnivåer og virkemidler i arbeidet med kommunal planlegging:

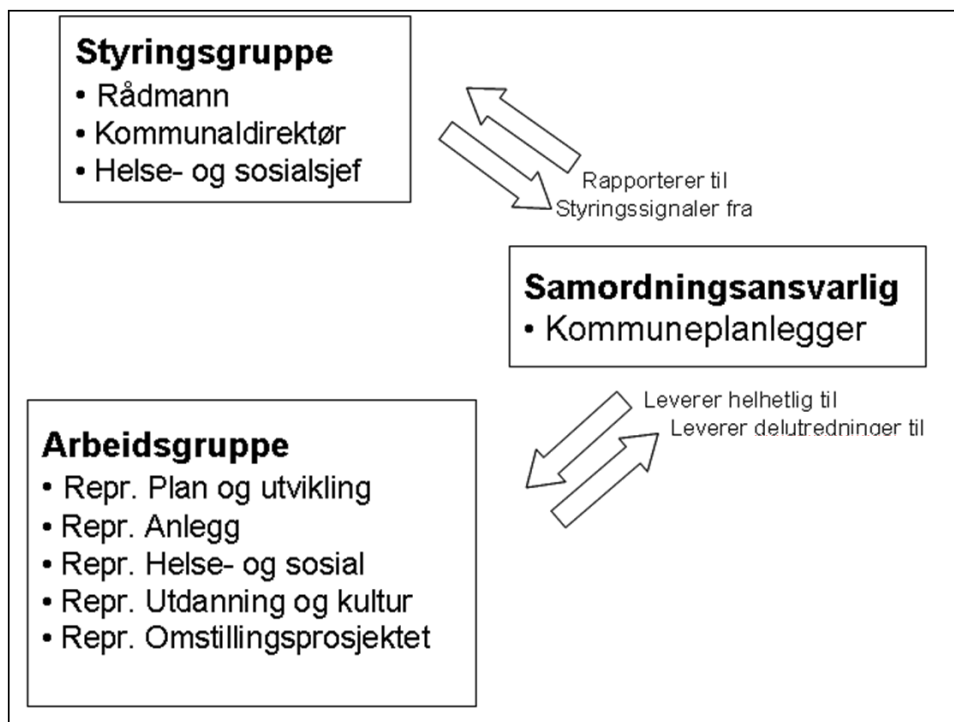
Innflytelse		Virkemidler	
Stor		Beslutningsrett	Konsultasjoner, bistand
		Med-bestemmelse	Arbeidsgrupper, virkemidler for diskusjon og planlegging
	Diskusjon	Møter, rådgivende grupper, folkemøter, «åpne kontordager»	
	Informasjon	Skriv, nett, aviser, brosjyrer, intervju,	
Lite	Offentlighet	Lovbestemmelsene om offentlighet sikret	

Det skal legges til rette for innspill og deltakelse i planarbeidet. Det innebærer at det legges vekt på medvirkning utenom formell høring. I tillegg til åpne møter og brukerundersøkelser, vil fortløpende informasjon og muligheter for å bidra via kommunens nettsider være et viktig virkemiddel.

Utviklingslagene blir viktige premissleverandører for utviklingen av samfunnsdelen. Det tas sikte på å avholde en eller flere idéutviklingsseminarer, hvor man inviterer lag, foreninger, næringsliv og interesseorganisasjoner til å komme med innspill. Karlsøy kommunes hjemmeside brukes aktivt som informasjonskanal.

6. Planarbeidet med frister og deltakere

Planarbeidet er organisert i en arbeidsgruppe med deltakere fra de ulike kommunale sektorene. Kommunens strategiske ledelse utgjør styringsgruppa. Medlemmene i arbeidsgruppa utarbeider tekstforslag for sine ansvarsområder.

Det er viktig at medlemmene aktivt trekker med den øvrige etaten i sitt arbeid, slik at samtlige deltema er utdypet og kvalitetssikret. Planprogram og forslag skal behandles politisk. Samfunnsdelen skal være vedtatt seinest høsten 2014. Tabellen gir en oversikt over de ulike fasene:

	2014								
	Jan.	Feb.	Mar.	Apr.	Mai	Juni	Juli	Aug	Sep.
Utarbeiding av planprogram	■	■							
Merknadsbehandling, vedtak			■						
Utarbeidelse av planforslag			■	■	■				
Planforslag til off. ettersyn					■	■			
Merknadsbehandling							■	■	
Vedtak									■
Avslutning, videre oppfølging									■